

Niniejszy dokument nie stanowi doręczenia w trybie art. 15 zzs⁹ ust. 2 ustawy COVID-19 (Dz.U.2021, poz. 1842)

Sygn. akt I ACa 1309/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Paweł Rygiel (spr.)
Sędziowie:	SSO (del.) Krzysztof Lisek SSA Anna Kowacz-Braun
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Grzegorz Polak

po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2021 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa M. Ć.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) w K.

o stwierdzenie nieważności uchwały

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 1 lipca 2019 r. sygn. akt I C 1367/18

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 270 zł (dwieście siedemdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSO (del.) Krzysztof Lisek SSA Paweł Rygiel SSA Anna Kowacz-Braun

sygn. akt I ACa 1309/19

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 24 czerwca 2021 roku

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy stwierdził nieważność uchwały nr (...) podjętej przez Walne Zgromadzenie Spółdzielni Mieszkaniowej im.(...) w K. w dniu 13 czerwca 2018 r. (pkt I) oraz zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 560 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt II).

Sąd I instancji ustalił, iż w dniu 13 czerwca 2018 r. podczas Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...)w K. podjęta została uchwała o treści:

„ uchwała nr(...) Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej im.(...)w K. z dnia 13 czerwca 2018 r.

Walne Zgromadzenie Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...)w K. działając na podstawie § 11 ust. 1 pkt 5 w zw. z § 59 ust. 1 Statutu Spółdzielni uchwała przeniesienie dodatniego wyniku na działalności Spółdzielni w kwocie 1.819.830,73 zł. na:

1. Pokrycie wydatków związanych w eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w zakresie obciążającym członków proporcjonalnie do zajmowanej przez nich powierzchni:

a) na rzecz osiedla (...) w kwocie 666.558,56 zł.

b) na rzecz osiedla (...) w kwocie 913.163,05 zł.

c) na rzecz osiedla (...) w kwocie 5.701,99 zł.

d) na rzecz osiedla (...) w kwocie 5.206,19 zł.

2. Fundusz remontowy dla wszystkich członków Spółdzielni w kwocie 229.200,97 zł. proporcjonalnie do zajmowanej przez nich powierzchni.”

Za przedmiotową uchwałą oddano 58 głosów, przeciw 9 głosów, przy wstrzymujących się 6 głosach.

Zgodnie ze statutem pozwanej Spółdzielni w skład spółdzielni wchodzi cztery osiedla:(...), (...) (§ 2 ust. 4); majątek spółdzielni jest prywatną własnością jej członków (§ 3 ust. 2), do wyłącznej właściwości Walnego Zgromadzenia należy m. in. podejmowanie uchwał w przedmiocie podziału nadwyżki bilansowej lub sposobu pokrycia strat (§ 11 ust. 1 pkt 5). Członkowie Spółdzielni mają jednakowe prawa i obowiązki wynikające z postanowień statutu, ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych i pr. spółdzielcze oraz innych ustaw (§ 48 ust. 1). Działalność gospodarcza spółdzielni prowadzona jest w poszczególnych osiedlach na zasadzie wewnętrznego rozrachunku gospodarczego tych osiedli. W ramach poszczególnych osiedli prowadzone jest odrębne rozliczenie kosztów i przychodów dla każdej nieruchomości oraz pożytków z mienia ogólnego spółdzielni w części należącej terytorialnie do danego osiedla (§ 56 ust. 2). Zysk z działalności gospodarczej spółdzielni po pomniejszeniu o podatek dochodowy i inne obciążenia stanowi nadwyżkę bilansową. Nadwyżka bilansowa podlega podziałowi na podstawie uchwały walnego zgromadzenia i może być przeznaczona na: pokrycie wydatków związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości, zwiększenie funduszu remontowego, zwiększenie funduszu zasobowego (§ 59 ust. 1).

Ponadto Sąd dokonał ustalenia, że w trakcie Walnego Zgromadzenia członków Spółdzielni w dniu 13 czerwca 2018 r. powód M. Ć., przed przystąpieniem do głosowania nad uchwałą nr (...) poprosił o wyjaśnienie skąd się pojawił zaproponowany podział zysków – dodatniego wyniku działalności spółdzielni, skoro pokrycie wydatków związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w zakresie obciążającym członków jest proporcjonalne do zajmowanej powierzchni. Uzyskał odpowiedź, że klucz podziału jest pokazany w sprawozdaniu finansowym na stronie „podział zysków”

Sama uchwała nr(...) statuuje sposób podziału nadwyżki bilansowej w sposób analogiczny jak w latach poprzednich (uchwały w latach wcześniejszych miały inny zapis literowy, ale ich skutek był analogiczny). Zysk osiągany z najmu lokali użytkowych, których właścicielem jest spółdzielnia (np. lokal wynajmowany dla tzw. (...)), pożytki z nieruchomości wspólnych znajdujących się na poszczególnych osiedlach (np. dochody z reklam), odsetki z lokat terminowych przypisywany jest do poszczególnych osiedli, przy uwzględnieniu miejsca położenia wynajmowanych lokali użytkowych, umiejscowienia reklam i przypisaniu zysku do danego osiedla. Same lokale użytkowe spółdzielni, przynoszące zysk, znajdują się na tzw. „starych osiedlach” (...) i Z.. Wykonanie uchwały nr (...)polega na dokonaniu odpowiednich zapisów księgowych. Zarówno w Radzie Nadzorczej, jak i na Walnym Zgromadzeniu istnieje przewaga członków mieszkających na osiedlach (...). Dlatego też nie udaje się przeforsować zmian np. zapisów statutu tak aby

np. uniezależnić podział zysku od położenia lokalu użytkowego, który go generuje od miejsca położenia lokalu na konkretnym osiedlu.

W protokole lustracji działalności SM im. (...) w K. przeprowadzonej przez Regionalny Związek Rewizyjny SM w K. w 2017 roku wskazano m. in. „§ 56 ust. 2 – (...). Pożytki z mienia Spółdzielni w osiedlu nie mogą być ewidencjonowane jako przychód nieruchomości osiedla. Pożytki z mienia spółdzielni są zyskiem z działalności całej spółdzielni i jako takie po potrąceniu podatków stanowią nadwyżkę bilansową, która winna być podzielona przez Walne Zgromadzenie...”

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd I instancji zważył, że żądanie powoda zasługiwało na uwzględnienie. Wskazał na przepisy art. 42 § 2 i 3 ustawy prawo spółdzielcze dotyczące powództwa o ustalenie nieważności uchwały spółdzielni lub jej uchylenia. Podniósł również, że strona musi wykazać istnienie po jej stronie interesu prawnego w żądaniu ustalenia nieważności uchwały w oparciu o art. 189 k.p.c.

Sąd Okręgowy dokonał oceny, iż zaskarżona uchwała nr (...) jest sprzeczna z prawem. Podniósł, że przepis art. 18 § 1 ustawy prawo spółdzielcze stanowi, że członkowie spółdzielni mają równe prawa i obowiązki, zaś art. 18 § 2 pkt 5 wskazuje, iż każdy członek spółdzielni ma prawo do udziału w nadwyżce bilansowej. Zgodził się ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 15 kwietnia 2016 r., sygn. akt I CSK 278/15, zgodnie z którym zasada równości w odniesieniu do korzystania z nadwyżki przychodów nad kosztami musi być rozumiana jako równość względna czy równość szans, co oznacza, iż jedynie członkowie znajdujący się w identycznej sytuacji faktycznej i prawnej, odpowiadający określonym warunkom, muszą być tak samo potraktowani.

Podkreślił, że z ustaleń stanu faktycznego wynika, iż różne traktowanie członków pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej uzasadnione jest miejscem położenia ich lokali mieszkalnych. W zależności od tego, na którym z czterech osiedli wyodrębnionych w spółdzielni posiada lokal mieszkalny członek spółdzielni to inaczej kształtuje się jego sytuacja. Zdaniem Sądu I instancji, to że lokale użytkowe, których właścicielem jest spółdzielnia, czy reklamy położone na gruncie należącym do spółdzielni - generujące zysk spółdzielni - znajdują się na danym osiedlu, nie może uzasadniać różnego traktowania członków spółdzielni. Zgodził się z twierdzeniami powoda, że strona pozwana nie wykazała, aby członkowie spółdzielni na tzw. „starych osiedlach” i „nowych osiedlach” byli w innej sytuacji faktycznej czy prawnej, aby członkowie spółdzielni mieszkający np. na osiedlu na którym zlokalizowany jest sklep (...) ponosili dodatkowe opłaty czy koszty z tym się wiążące, których nie ponoszą członkowie spółdzielni mieszkający na innych osiedlach. Pozwana nie wskazywała na odmienną sytuację członków niektórych osiedli, która wynikałaby np. z wniesienia przez nich innej wysokości wkładów. Strona pozwana nie może w ocenie Sądu Okręgowego skutecznie powoływać się na zapisy statutu spółdzielni, bowiem zasadą jest, że przepisy niższej rangi np. status spółdzielni, nie mogą być sprzeczne z przepisami wyższej rangi - czyli ustawami. Same przepisy statutu SM im. (...) muszą być interpretowane w sposób nie powodujący popadania w sprzeczność z przepisami ustaw, w tym ustawy prawo spółdzielcze czy ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Sąd doszedł zatem do przekonania, że brak jest podstaw do przyjęcia, że w oparciu o zapis § 56 statutu walne zgromadzenie może decydować o przeznaczeniu nadwyżki bilansowej w sposób godzący w dyspozycję art. 18 ustawy prawo spółdzielcze.

Sąd I instancji wskazał dodatkowo, że na słuszność tych poglądów dotyczących zastosowania art. 18 ustawy prawo spółdzielcze statuującego zasadę równości praw i obowiązków członków spółdzielni i braku podstaw do różnicowania sytuacji członków spółdzielni z uwagi na to, na którym wyodrębnionym osiedlu mieszkają, wskazuje linia orzecznicza wypracowana w sprawie I C 862/15 Sądu Okręgowego w Nowym Sączu poparta wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 15 września 2017 r., sygn. akt I ACa 260/17.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt I sentencji wyroku w oparciu o przepis art. 42 § 2 ustawy prawo spółdzielcze.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności na wynik procesu oraz zasadą kosztów celowych.

Apelację od wyroku złożyła strona pozwana zaskarżając go w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

- niewyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy,
- zbyt lakoniczne uzasadnienie,
- błędną wykładnię art. 18 § 1 i 2 pkt 5 ustawy prawo spółdzielcze.

Strona pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Powód wniósł o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od strony pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej jako niezasadna podlegała oddaleniu.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że nie mógł podlegać uwzględnieniu zarzut dotyczący lakoniczności i braku czytelności uzasadnienia wyroku, a zatem naruszenia przez Sąd I instancji art. 327¹ § 1 k.p.c. który wszedł w życie w dniu 07.11.2019 r. (uprzednio art. 328 § 2 k.p.c.) Uzasadnienie wyroku nie jest skrótowe i zawiera niezbędne rozważania Sądu na temat okoliczności przemawiających za stwierdzeniem nieważności przedmiotowej uchwały. Znane są zatem motywy i przesłanki jakimi kierował się sąd w rozstrzygnięciu sprawy. Jak wskazuje się w utrwalonym orzecznictwie (zob. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 30 kwietnia 2015 roku, sygn. akt I ACa 1067/14, LEX nr 1711373) naruszenie wymagań, jakim winno odpowiadać uzasadnienie orzeczenia sądu, może być ocenione jako mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy w sytuacjach tylko wyjątkowych, do których zaliczyć można takie, w których braki w zakresie poczynionych ustaleń faktycznych i oceny prawnej są tak znaczne, że sfera motywacyjna orzeczenia pozostaje nieujawniona bądź ujawniona w sposób uniemożliwiający poddanie jej ocenie instancyjnej. Tego rodzaju zasadniczych wad motywy zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego nie zawierają. Możliwa jest pełna weryfikacja rozstrzygnięcia i dokonanie jego kontroli instancyjnej, również przy uwzględnieniu obowiązującego modelu apelacji pełnej.

W ocenie Sądu Apelacyjnego ustalenia stanu faktycznego zostały poczynione przez Sąd I instancji prawidłowo, z poszanowaniem reguł wyrażonych w przepisie art. 233 § 1 k.p.c., co sprawiło, że tutejszy Sąd Apelacyjny przyjął go za własny. Prawidłowe ustalenia faktyczne stanowiły konsekwencję przeprowadzenia przez Sąd Okręgowy poprawnej oceny wszystkich zgromadzonych w sprawie dowodów i stały się one podstawą dokonania właściwych rozważań prawnych. Rozważania Sądu Okręgowego są również właściwe, wszechstronne i należyście osadzone zarówno w materiale dowodowym sprawy, jak i w przepisach prawa.

Apelująca zarzuca co prawda Sądowi I instancji brak wyjaśnienia wszystkich okoliczności sprawy, jednakże nie wskazuje jakie dokładnie okoliczności nie zostały ustalone w stanie faktycznym i w oparciu o przeprowadzone w sprawie dowody.

Ponadto wbrew twierdzeniom pozwanej Sąd Okręgowy wskazał jakie przepisy Statutu pozwanej spółdzielni są niezgodne z przepisami ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (t.j. Dz. U. z 20121 r., poz. 648). Podał, iż § 56 statutu stanowi o możliwości podjęcia przez Walne Zgromadzenie decyzji o przeznaczeniu nadwyżki bilansowej w sposób godzący w przepis art. 18 ustawy Prawo spółdzielcze. Z takim wnioskiem Sądu I instancji należy się zgodzić. Zgodnie bowiem z art. 18 § 1 ustawy Prawo spółdzielcze prawa i obowiązki wynikające z członkostwa w spółdzielni są dla wszystkich członków równe. Jak stanowi zaś § 2 pkt 5 członek spółdzielni ma prawo udziału w nadwyżce bilansowej. Słusznie powołał się Sąd I instancji na pogląd Sądu Najwyższego dotyczący zasady równości szans członków przy dzieleniu nadwyżki bilansowej, co do członków spółdzielni znajdujących się w takiej samej sytuacji faktycznej i prawnej i którzy muszą być traktowani na takich samych zasadach. Strona pozwana w apelacji powoływała

się na zróżnicowanie członków spółdzielni w zakresie obciążania ich kosztami utrzymania lokali użytkowych, jednak nie wykazała tej okoliczności. Nie sposób zatem przyjąć, aby mieszkańcy osiedli „nowych” czyli (...) i (...) tylko z uwagi na brak usytuowania na ich terenie przynoszących dochody lokali użytkowych, czy reklam byli traktowani w sposób tak odmienny od mieszkańców osiedli „starych” – (...) i Z., gdzie te dochody są uzyskiwane. Skoro podlegająca podziałowi kwota dodatniego wyniku pochodzi z działalności gospodarczej całej spółdzielni, to powinna ona zostać przeznaczona na pokrycie wydatków związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stosownie do powierzchni, nie zaś zysku danego, konkretnego osiedla.

Jak słusznie podnosił Sąd I instancji postępowanie w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Krakowie sygn. akt I C 1331/11 nie miało za przedmiot identycznych roszczeń jak w niniejszej sprawie, bowiem wówczas członek spółdzielni dochodził uchylecia uchwały nr (...) zmieniającej dotychczasowy statut spółdzielni (...)w K. w zakresie odrębnego rozliczania osiedli z uwagi na pokrzywdzenie członków spółdzielni. Niniejsza sprawa dotyczy zaś stwierdzenia nieważności uchwały jako niezgodnej z prawem. Ponadto powołanie się strony pozwanej na wyrok i postępowanie prowadzone w sprawie I C 1331/11 nie stanowi wykazania innej sytuacji prawnej i faktycznej członków różnych osiedli. Strona pozwana nie udowodniła zatem by dokonanie rozliczenia wbrew zasadzie z art. 18 § 1 i § 2 pkt 5 było uzasadnione szczególnymi okolicznościami różnicującymi członków spółdzielni, która stanowi jeden podmiot, nie zaś w podziale na poszczególne osiedla.

Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie oddalił apelację strony pozwanej o czym orzekł w pkt 1 wyroku na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto w myśl zasady odpowiedzialności za wynik sprawy na podstawie art. 98 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c. w oparciu o § 9 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 zd. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz.265).

SSO (del.) Krzysztof Lisek SSA Paweł Rygiel SSA Anna Kowacz - Braun